

“Havacılığın Makinacı Aydını” ile Meslekte 60 Yılı Kutlamak... ...Havacılık Şehri, Eskişehir’de!

Can EREL

Uçak Mühendisi

can.erel@canerel.com.tr

Mesleki ve teknolojik faaliyet hikayeleri; meslek erbabı ve ilgilisi insanlar, fikirleri ve kültürleri arasında bağlar kurarak “Mesleki Kültür” oluşturulmasına katkı sağlayan entelektüel köprülerdir.

Makine Mühendisleri Odası (MMO) Eskişehir Şubesi tarafından düzenlenen, şu ana kadar gördüğüm benzerleri içinde şüphesiz en iyisi olan tören; oluşturduğu köprülerle, bir araya getirdikleriyle, havacılıkta bıraktığı İZlerle örnek bir etkinlik oldu. Yararlanmak isteyenler için bu süreci kendi penceremden kısa ayrıntılarla anlatarak tespit ve düşüncelerimi paylaşmak istedim.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), dayandığı 4 Şubat 1954 günü yayınlanan 6235 sayılı kanunla, ülkemizde mühendislik ve mimarlık mesleklerinin yasal meslek örgütlenmesidir ve tamamlamakta olduğumuz 2024 yılında “70’inci Kuruluş Yıldönümü” idrak edilmiştir. TMMOB çatısı altında yer alan meslek odaları da -şehirlere yayılı şubeleri marifeti ile- her yıldönümünde bölgesinde meslekte 25, 40, 50 ve 60’inci yılını dolduran meslektaşlara plaket sunulan törenleri düzenlemeyi standart bir uygulama haline getirmiştir. Bu amaçla, MMO Eskişehir Şubesi tarafından bu yıl için planlanacak törende 60’inci meslek yılını dolduran üyesi Dr. Fazıl AYDINMAKİNA’ya da bir plaket sunulacağını duyunca imrenerek ürperdim; heyecanlandım...

(E) Hava Yüksek Mühendis Tümgeneral Dr. Fazıl AYDINMAKİNA,

- Ekip arkadaşlarıyla kuruluşunu yaptığı, hava aracı turbo motorları konusunda Türkiye’nin ilk ve günümüze kadar alanında bölge öncüsü olagelmış bir mükemmeliyet merkezi tesislerini kuran ve sonrasında da sürekli Türk havacılık endüstrisine katkıları süren,
- Fabrika Müdürlüğü ve Komutanlık yaptığı Eskişehir Tayyare Fabrikası’nda beraber çalışma onuruna sahip olduğum,
- Yönetiminde görev yapanlar gibi bana da “Sevgi” ve “Bilimsel Yaklaşım”, Mesleki Kişilik ” ve “Meslekî Sosyal İlişki” rol modeli de olan,
- Kurduğu tesisleri devralıp, işaret ettiği hedeflere ulaşabilmek üzere geliştirebilme şansını yakaladığım,

bir meslek büyüğüm idi; her uygun mesleki fırsatta yanında olabilmeyi, gelişmelerle ilgili düşüncelerini öğrenebilmeyi adet edinmiştim. Tam bir yıl önce, CAN’CA Havacılık Söyleşileri programım kapsamında kendisiyle “Havacılığın Makinacı Aydını” başlıklı söyleşiyi de yaparak yayınlamıştım.

Fazıl bey, bu tören ve törene katılımı için bazı sorular sordular. Sordukları bu sorular, tören ve törende sunulacak plaketle entelektüel köprülerin artırılabileceği düşüncemi oluşturmuştu bile..

Önce, 60'ıncı meslek yılına erişen bir meslektaşımızın hazırlanacak "70. Kuruluş Yılı Plaket Töreni" Kitapçığında yer alacak biyografisini, geçen yıl yaptığım "Havacılığın Makinacı Aydını" başlıklı CAN'CA Havacılık Söyleşisi'ni referans alarak hazırladım ve ilgililerle paylaştım. Sırada, sunulacak plaket sonrası katılımcılara yapılacak konuşma vardı, planlanan zamana göre içeriğini de aynı söyleşiden yararlanarak geliştirdik.

Mesleki faaliyetlerde VEFA'nın önemini dikkate alarak, Dr. AYDINMAKİNA ile görev yaptığı, oluşumuna ve/veya gelişimine katkı sağladığı kurum ve kuruluşların bugünkü yöneticileri arasında bağ kurmanın doğru olduğunu düşünerek, erişim listemde bulunan kişilere düşüncelerimi anlatarak törende kendisine sunulacak mesajları olması halinde iletiminde yardımcı olabileceğimi paylaştım. Bunlardan biri, Mili Savunma Bakanlığı Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün Eskişehir'de konuşlu 1'inci Hava Bakım Fabrika Müdürlüğü¹ yöneticileri samimi bir ilgiyle bu önerimi karşılayarak; yıllardan beri MMO Eskişehir Şubesi Yönetim Kurulunda çalışanlarının görev alması nedeniyle zaten bu törende temsilcileri olacağını, ayrıca fabrikaya yaptığı katkıları vefayla anan,

özel bir fotoğraf² ve mesleki bir obje³ ile tasarlanmış plaketin törendeki temsilcileri tarafından Dr. AYDINMAKİNA'ya sunulacağını belirttiler. Bu görüşme sonucunda gururla sarmalanmış bir mutluluk hissi duydum.

Beni mutlu eden bir başka gelişme de Dr. AYDINMAKİNA beraberinde değerli eşi Sevinç hanım ve biricik kızı Didem hanım yanısıra beraber görev yaptığı bazı meslektaşlarının da kendisine bu törende eşlik edecek olması ve bu katılımcılar için "Aydınmakina Grubu" isimli özel bir masanın ayrılmış olmasıydı.

Geriye Ankara-Eskişehir-Ankara transferi kalmıştı. Onu da kış soğuşuna rağmen araç içindeki sıcak sohbetlerle yapacağımız hazırlığı öngörerek planladık.

Gün geldi, çattı! Tam da öngörülen içerikte, yol boyunca o imrenilecek mesleki kariyerin şimdiye kadar bilmediğim ayrıntılarını da öğrenerek ve emniyet içinde Eskişehir'deydik. OrduEvi'nde çayımızı yudumlarırken akşam katılacağımız törenin son durumunu da öğrenip planımızı güncelledik.

¹Eskişehir İkmal Merkezi (E.İ.M.) Genel Müdürlüğü'nde hava aracı turbo motorları konusunda Türkiye'nin ilk ve günümüze kadar alanında bölge öncüsü olan Jet Revizyon tesislerinin 1 Haziran 1967 günü Cumhurbaşkanı Cevdet SUNAY, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Ferruh BOZBEYLİ, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal TURAL ve Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral İrfan TANSEL'in hazır bulunduğu törenle açılışında faaliyetler hakkında ilgili Yüksek Mühendis Yüzbaşı AYDINMAKİNA'nın açıklamaların yapıldığı fotoğraf.

²Dr. AYDINMAKİNA'nın öncülük ettiği askeri teknik bir ekibin de katkılarıyla Türk Hava Kuvvetleri envanterine giren F-16 uçağına ait F110 motorunda kullanılarak servis dışı kalmış fan birinci kademe blade ile yapılan plaket.

³ Karar verildiği 1925 ve faaliyete geçtiği 1926 yılından bugüne,

- Eskişehir Tayyare Tamirhanesi
- 1'inci Tayyare Taburu Tamirhanesi
- Eskişehir Tayyare Tamir Fabrikası
- Eskişehir İkmal Merkezi
- Eskişehir İkmal Bakım Merkezi
- 1'inci Hava İkmal Bakım Merkezi,
- 1'inci Hava Bakım Fabrikası (2016 sonrası)

olarak anılan havacılık mükemmeliyet merkezi...

Akşam, törenin olacağı alan, karşılama ve içeri girdiğimizde gördüğüm düzenleme etkinliğinin niteliği ve oluşturacağı duygu ve düşünceleri en başından müjdeliyordu; samimi bir karşılamayla "Aydınmakina Grubu" masasında toplanıp heyecan içinde töreni beklemeye başladık...

Dr. Fazıl AYDINMAKİNA
(E) Hava Yüksek Mühendisi, TMMOB

Tören, MMO Eskişehir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Y. Mühendis Nezihe AKAR HANECİOĞLU tarafından yapılan Açılış Konuşması sonrası başlayan Plaket Töreni'nde sahneye davet edilen Dr. AYDINMAKİNA ile beraber -ekte yer alan- biyografisi paylaşılarak kendisine TMOBB-MMO 60'ıncı meslek yılı plaketi sunuldu.

Y. Mühendis Nezihe AKAR HANECİOĞLU, Eskişehir İkmal Bakım Merkezi'nde 1980'li yılların ortalarına gelirken Dr. AYDINMAKİNA'nın Fabrika Müdürlüğü sırasında başlatılan başlayan işgücü geliştirme çabalarında her iki biyolojik cinsiyete de eşit fırsat ve eşit hak sunan işe alım sürecinin ilk yıllarında işe başlayan mühendislerdendir. "CAN'CA Gökyüzüne Karşı Hayaller" isimli ikinci kitabımda, hayata geçişi usulleri ve süreci ile ulusal havaçılığımız açısından bir devrim olarak nitelendiğim o başlangıç sürecini, o zamanlar mekanik kısımdan da sorumlu olduğum Hassas Ölçü Aletleri Laboratuvarı (PMEL) penceresinden şöyle değerlendirmişim:

“Mekanik ve elektronik alanda işin gerekleri ve uygun personel nitelikleri belirlendikten sonra fabrika genelinde yapılan değerlendirilmelerle gelişim ve oryantasyon programına alınacak teknik personel seçildi. İşin gerekleri ile kadın teknisyen ve mühendis ihtiyacını dillendirmeye de başladık. Seçilen personelde fizik, matematik, elektrik-elektronik alanlarında ortak bilgi seviyesi oluşturmak için, ders dokümanlarını da yazarak hazırlık eğitimlerinin başlatılması görevi de proje mühendisleri olarak bize verildi.

...o eğitimlerin sınavlarında kullandığım sicil numaralı soru-cevap kâğıtları ve yıldız oturma düzeni çalışma arkadaşlarımla bugün bile sohbetlerimizde gülümseme sebeplerimdir...”

Ardından, Dr. AYDINMAKİNA'nın 1965-1993 yılları arasında mühendislik, Fabrika Müdürlüğü ve Komutanlık yaptığı -şimdiki- 1'inci Hava Bakım Fabrika Müdürlüğü tarafından bu ana özel yaptırılmış plaket ve fotoğraf da Y. Mühendis Ferhat Özkan ÖZER tarafından sunuldu.

Plaketler ve armağanların ardından söz alan Dr. AYDINMAKİNA, mesleki kariyerinden birkaç anekdotla bu aşamaya ulaşmasında pay sahiplerini de anarak TMMOB'un 70'inci yılını ve plaket alacak meslektaşlarını kutladı, mükemmel hazırlanmış tören için MMO Eskişehir Şubesine ve katılımlarıyla anın değerini artıran davetlilere ve tabii değerli ailesine teşekkür etti.

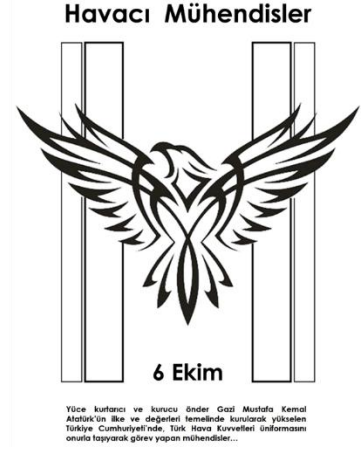

Takiben mesleklerinde 50, 40 ve 25 yılını dolduran mühendisler plaketlerinin de sunulması sonrası gala yemeğine geçildi ve gece boyunca müzik eşliğinde bu değerli mesleğe ve bu meslek sayesinde kazanılan deneyim ve dostluğa dair sohbetler ile hasret bir nebze de olsa giderilmeye çalışıldı...

Her güzellik gibi, bu gece de sonlanırken yapısı ve içeriğiyle bu etkinliğin kayda alınması, alınan derslerle daha da geliştirilerek bundan sonraki yıllarda yinelenmesi dileği MMO Eskişehir Şubesi yöneticilerine ve görüşülen tüm değerli meslektaşlara iletildi...

O gece yarısı mekândan ayrılırken "Aydınmakina Grubu" masasında yer alanların aklında aynı şey olduğunu sanıyorum:

***“İyi ki Dr. AYDINMAKİNA ile tanışmışım, çalışmışım...
...iyi ki Havacı Mühendis olmuşum!”***

Şehre sevgili Ahmet HANECİOĞLI ile döndüm, o günü mutlulukla kutlayan yağmur damlaları refakatinde..Ve günün son, sabahın ilk durağı Onur İşkembecisi oldu; on yıllar öncesinden ...
Ankara yolcuları için son sürpriz de sabah kahvaltısı idi, bir de vedalaşırken aldığım güzel haber...

Hani o "Ne mutlu o toprağın insanına, o toprakta yaşayana ve bunun farkında olana..." sözümü dilimde çeyrek yüzyılımı geçirdiğim havacılık şehri Eskişehir'den dönüş yolu boyunca doğal olarak aklımda gelenekten geleceğe o İZ ve anısı nakarat dilimde:

**"Bir yanda yaşanan o güzel günler
Bir yanda anılar bir yanda dünler
Seni yaşatacak neler var neler...
...hatıran yeter!"**

Ek: Dr. AYDINMAKİNA'nın Biyografisi

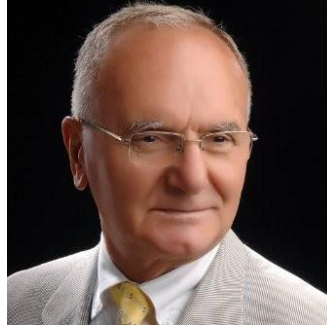
Kaynakça:

- CAN'CA Havacılık Söyleşileri: "[Havacılığın Makinacı Aydını](#)"; CAN'CA YouTube Kanalı Yayını; 6 Aralık 2023.
- Can EREL; "[Dr. Fazıl AYDINMAKİNA ile 'Havacılığın Makinacı Aydını' Söyleşisi](#)"; 6 Aralık 2023.
- Can EREL; "[CAN'CA Gökyüzüne Karşı Hayaller](#)" Kitabı; ISBN 978-625-00-9033-6; Ankara, 29 Ekim 2022.
- TMMOB-MMO Eskişehir Şubesi: "[70. Kuruluş Yılı Plaket Töreni](#)" Kitapçığı; 28 Aralık 2024.

Biyografi: **Dr. Fazıl AYDINMAKİNA**

(E) Hava Yüksek Mühendis Tümgeneral

Ruşçuk, Bulgaristan'da 1937 yılında doğan Dr. AYDINMAKİNA...

- 1942 yılında ailesi ile beraber Türkiye'ye göç eder, AYDINMAKİNA soyadını alır ve Eskişehir'e yerleşir.
- Necati Bey İlkokulu ve Atatürk Lisesi Ortaokulu sonrası Bursa'daki Işıklar Askeri Lisesi'ne ve ardından İzmir'deki Hava Harp Okulu'na devam ederek bu okulu 1957 yılında birincilikle mezun olur. Sağlık muayenelerinde göz nedeniyle pilotluktan elenince İstihkam Sınıf Okulu'na katılarak 1958 yılında bu okulu da birincilikle bitirir.
- Aynı yıl, Türk Hava Kuvvetlerinde seçilecek subaylardan mühendis olarak yetiştirilmek üzere ABD'ye gönderilmesi imtihanını kazanarak Michigan Üniversitesi'ne gider, üstün başarılı öğrenciliğinde bu üniversitedeki
 - Türk Talebe Derneği Başkanlığı,
 - Ecnebi Talebe Federasyon Başkanlığı,görevlerini de yaparak lisans öğrenimini 1962 yılında tamamlar.
- Ardından aynı üniversitede başladığı lisans üstü öğreniminden, ABD'nin göndereceği uzay araçlarının enerji ihtiyacını küçük bir nükleer reaktör ile karşılanabilirliği konusunda devlet destekli projenin bir parçası olarak belirlenen tez çalışmasıyla ilgili Pat# US-3331589-A (Vibratory unit with seal) patentinin de sahiplerinden biri olarak 1964 yılında mezun olur.
- Mezuniyeti sonrası "Endüstriyel Staj" çalışmasını o sırada B-52 bombardıman uçaklarının ve motorlarının Fabrika Seviyesi Bakımlarından sorumlu Oklahoma Air Logistic Center'da (OC-ALC) tamamlayarak Türkiye'ye dönerek Eskişehir Hava İkmal Bakım Merkezi'ndeki "Jet Motor Projesi" ekibinde mühendisi olarak göreve başlar.
- Jet Revizyon Atölyelerinin kurulmasıyla 1 Haziran 1967 günü Cumhurbaşkanı, Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanlarının teşrifleriyle gerçekleşen tören ile açılması sonrası bu merkezde farklı görevlerde bulunduktan sonra 1978 yılında Washington Askeri Ataşeliğinde Hava İkmal Ateşesi olarak tayin olur.
- Yurtdışı görevinden sonra, görev yeri yeniden Eskişehir Hava İkmal Bakım Merkezi olur; bu merkezde Fabrika Müdürlüğü ve Komutanlık görevlerini yerine getirdikten sonra 1993 yılında Kayseri İkmal bakım Merkezi Komutanlığına tayin olur ve bu görevde iken 1996 yılında Türk Hava Kuvvetlerinden emekliye ayrılır.
- Emeklilik döneminde,
 - 1997 – 1998 THK, NAC6 Zirai İlaçlama Uçak İmalatı Proje Yöneticisi
 - 1997 – 2000 Savronik Yönetim Kurulu Üyesi, Eskişehir
 - 1998 – 2001 Havelsan Yönetim Kurulu Üyesi, Ankara
 - 1999 – 2001 İşbir Jeneratör Genel Müdürü, Balıkesir
 - 2002 – 2006 ODTÜ METUtech Yönetim Kurulu Üyesi, Ankara
 - 2006 – 2016 ATAP AŞ Genel Müdür, Eskişehirgörevleri sırasında, 77 yaşında iken Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde Metalurji Ana Bilim Dalı'nda bilimsel çalışmasını 2014 yılında tamamlayarak doktor mühendis unvanına hak kazanır.

Evlü, iki çocuk ve iki torun sahibi olan Dr. AYDINMAKİNA Ankara'da ikamet etmektedir.

